

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 232/05-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť M. F., K., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. P. H., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 15 C 681/94 a v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 289/94 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 p o r u š i l základné právo M. F., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. M. F. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. F. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 196 Sk (slovom osemtisícstodevät'desiat'sešť slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Ing. P. H., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 26. októbra 2005 č. k. I. ÚS 232/05-7 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. F., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 15 C 681/94 a v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 289/94 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Zo sťažnosti vyplynulo, že právny predchodca sťažovateľa podal 22. augusta 1994 na okresnom súde žalobu „*proti odporcovi TJ (...) o odstránenie neoprávnenej stavby postavenej na v roku 1984 neoprávnene bez náhrady vyvlastnenom pozemku sťažovateľa eventuálne žalobu o zriadenie vecného bremena.*

Tento spor dostal na Okresnom súde Košice I sp. zn.: 15 C 681/94 a bol neskôr spojený do sp. zn.: 15 C 289/94.

Vzhľadom k tomu, že právny predchodca sťažovateľa, jeho otec pán A. F. st. dňa 08. 09. 1997 zomrel a súd v zmysle príslušných zákonných ustanovení pokračoval v konaní

s dedičmi účastníka, sťažovateľ vstúpil popri iných dedičoch v roku 1997 do sporu (...) ako jeden zo žalobcov.

Avšak od určitého momentu ako keby celý súdny prípad zamrzol napriek tomu, že uplynulo už viac ako 8 rokov od doby, kedy sťažovateľ vstúpil do sporu ako dedič a dokonca uplynulo už viac ako 11 rokov od doby podania žaloby právnym predchodcom sťažovateľa. (...)

Sťažovateľ sa domnieva, že vec nie je nijako zvlášť právne ani fakticky zložitá. (...)

Sťažovateľ sa tiež domnieva, že jeho vlastné správanie nezavinilo žiadne priesťahy, ktoré by sa mu alebo jeho právnym predchodcom alebo jeho strane mohli pripočítať na ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom. (...)

Sťažovateľ sa domnieva, že má právo požadovať aj finančné zadostučinenie za porušenie svojho základného ústavného práva aspoň vo výške 80 000.- Sk. (...) Tento návrh v zmysle § 50 ods. 3 zákona o Ústavnom súde odôvodňuje tým, že až do augusta 2005 nebolo v konaní rozhodnuté takže sťažovateľ bol a je v absolútnej právnej neistote nielen čo do existencie (alebo neexistencie) svojho práva na pozemkovú parcelu ale v prípade uznania jeho práva na pozemkovú parcelu, čo očakáva, hlavne je v absolútnej právnej neistote čo sa týka finančnej možnosti využitia svojej pozemkovej parcely na prenájom za úhradu. Stratil tak na možnom nájme hodnoty doposiaľ už za neuveriteľných minimálne 134 mesiacov. (...)

Svoju majetkovú aj nemajetkovú ujmu vidí sťažovateľ okrem iného aj v pocitoch neistoty, márnosti, krivdy a úzkosti vyplývajúcich zo situácie, keď súd za neprimeranú dobu vyše 11 rokov nerozhodol a ani plynulo nekonal v jeho prípade, ktorého predmetom je majetkový spor ktorého výsledok však má priamy vplyv na príjem sťažovateľa. Sťažovateľ si uvedomuje, že cieľom primeraného finančného zadostučinenia nie je prípadná náhrada škody, preto sa ani neodvoláva a ani neuplatňuje napr. celú sumu stratenej náhrady za prenájom pozemku za dobu vyše 11 rokov, o ktorú v neposlednom rade ide a neuplatňuje ani jeho časť. Ale 80 000.- Sk považuje za primeranú čiastku z dôvodu 11-ročného trvania tohto konania a 11-ročného denného stresovania. (...)

1. 2. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v tejto veci vydal tento nález:

„1. Základné právo pána M. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn.: 15 C 681/94 neskôr spojenom do sp. zn.: 15 C 289/94 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní vedenom na OS Košice I pod sp. zn. 15 C 681/94 neskôr spojenom do sp. zn.: 15 C 289/94 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. F. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 80 000.- Sk (...), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť M. F. trovy konania vo výške 10 847.- Sk (...) na účet právneho zástupcu (...), do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu“.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. A. M., listom z 3. apríla 2006 sp. zn. Spr. 2364/05 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 28. apríla 2006.

2. 1. Predseda okresného súdu podal chronológiu vykonaných úkonov v napadnutom konaní a uviedol nasledovné relevantné skutočnosti:

„(...) Po skutkovej stránke je vec značne zložitá. Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie a vypracovaný geometrický plán.

V spise som zistil aj obdobia nečinnosti súdu a to od 6. 4. 1995 do 27. 7. 2000 a od 17. 1. 2001 do 16. 10. 2003. K týmto prietahom došlo v dôsledku zmien v osobe vybavujúceho sudcu a značnej zaťažnosti oddelenia a celého súdu v tom čase.

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na ústnom pojednávaní o sťažnosti.“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol tieto podstatné skutočnosti:

„(...) Po preštudovaní písomného stanoviska odporcu Okresného súdu Košice I zo dňa 03. 04. 2006 sťažovateľ konštatuje, že toto písomné stanovisko odporcu plne potvrdzuje údaje, ktoré už sám sťažovateľ v pôvodnej sťažnosti Ústavnému súdu uviedol. Z tohto vyjadrenia odporcu vyplýva, že sám sťažovateľ nijako nezapríčinil prieťahy v konaní. Samotné vyjadrenie odporcu potvrdzuje obdobie nečinnosti súdu okrem iného aj od 06. 04. 1995 do 27. 07. 2000 a aj od 17. 01. 2001 do 16. 10. 2003.

Celková doba od podania žaloby dňa 22. 08. 1994 sa približuje už 12 rokom.

Po skutkovej stránke nepovažuje sťažovateľ vec za značne zložitú, naopak za veľmi jednoduchú. Zložitost' pre odporcu spočíva len v tom, že spojil viac podobných alebo celkom rovnakých vecí (rozdielni sú len žalobcovia – žalovaný je ten istý) do jednej veci a len kvôli tomu odporca považuje teraz vec za zložitú. (...)

Sťažovateľ súhlasí s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ÚS (...).

Sťažovateľ si uplatňuje celkom na trovách právneho zastúpenia 10 847.- Sk na účet právneho zástupcu (...).“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pôvodne pod sp. zn. 15 C 681/94 a v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 289/94:

Dňa 22. augusta 1994 podali A. F. (ďalej aj „žalobca v 1. rade“), Š. F. a M. B. (ďalej spolu aj „žalobcovia“) na okresnom súde žalobu o odstránenie neoprávnenej stavby proti TJ

(...) (ďalej aj „žalovaný v 1. rade) a neskôr žalobu rozšírili aj na mesto K. (ďalej aj „žalovaný v 2. rade“, spolu aj „žalovaní“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 15 C 681/94.

Dňa 4. apríla 1995 okresný súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku a žalovaného v 1. rade, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k žalobe.

Dňa 19. apríla 1995 žalobcovia požiadali súd o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 25. apríla 1995 sa k žalobe vyjadril žalovaný v 1. rade.

Dňa 12. februára 1997 žalobcovia navrhli zmenu petitu svojej žaloby tak, že za žalovaného označili aj mesto K.

Dňa 19. februára 1997 dala sudkyňa úpravou kancelárii súdu pokyn, aby podanie z 12. februára 1997 doručila mestu K. a vyzvala žalobcov na predloženie podkladov k rozhodnutiu o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 27. júla 2000 okresný súd uznesením č. k. 15C 681/94-11 rozhodol o pripustení zmeny petitu žaloby, na základe ktorého sa na strane žalovaného stalo účastníkom konania aj mesto K.

Dňa 14. augusta 2000 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 8. november 2000 a vyzval žalobcov na doručenie rovnopisu žaloby.

Dňa 17. augusta 2000 okresný súd požiadal Okresný úrad K., katastrálny odbor (ďalej len „kataster nehnuteľností“), o zaslanie listov vlastníctva a identifikáciu parciel ohľadom sporných nehnuteľností a žalobcom zaslal tlačivo potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

Dňa 25. septembra 2000 kataster nehnuteľností zaslal súdu požadované listiny.

Dňa 25. septembra 2000 sa k žalobe vyjadril žalovaný v 2. rade.

Dňa 27. septembra 2000 kataster nehnuteľností oznámil súdu, že LV č. 10258 bol zrušený a sporná parcela č. 6993/2 zapísaná pôvodne na tomto LV prešla do vlastníctva mesta K. a je vedená na LV č. 11620.

Dňa 17. októbra 2000 okresný súd odročil pojednávanie nariadené na 8. november 2000 na 17. január 2001.

Dňa 26. októbra 2000 žalobcovia oznámili súdu, že v dôsledku smrti žalobcu v 1. rade sa žalobkyňou stáva M. B., jeho právna nástupkyňa.

Dňa 31. októbra 2000 okresný súd urgovaľ žalobcov, aby predložili rovnopis žaloby.

Dňa 17. januára 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom zistenia a upresnenia okruhu nástupcov po neb. A. F. a neb. A. F.

Dňa 5. augusta 2002 bol spísaný úradný záznam ohľadom zistenia potencionálnych dedičov žalobcu v 1. rade.

Dňa 4. septembra 2002 okresný súd vyzval žalobcov na predloženie podkladov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a na úpravu petitu žaloby uvedením všetkých dedičov po žalobcovi v 1. rade.

Dňa 26. septembra 2002 bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcov o predĺženie lehoty na doplnenie návrhu.

Dňa 9. decembra 2002 právny zástupca žalobcov predložil súdu žiadané doklady (najmä potvrdenia o majetkových pomeroch) a doplnenie žaloby podľa jeho výzvy a oznámil súdu, že nástupcami po žalovanom v 1. rade sa stali: M. B., A. F., A. S. a sťažovateľ.

Dňa 26. júna 2003 okresný súd vyzval Okresný úrad K. (ďalej len „okresný úrad“), aby v lehote 20 dní predložil spisový materiál, ktorý súvisí s rozhodnutím bývalého Obvodného národného výboru K. č. 5882/83/84-Go o vyvlastnení nehnuteľnosti, a vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 500 Sk.

Dňa 9. júla 2003 žalobcovia zaplatili súdny poplatok.

Dňa 23. júla 2003 okresný úrad oznámil súdu, že žiadaný spis sa v jeho archíve nenachádza.

Dňa 15. augusta 2003 súd nariadil pojednávanie na 16. október 2003.

Dňa 2. septembra 2003 okresný súd priznal niektorým žalobcom oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 16. októbra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom zváženia znaleckého dokazovania a preštudovania podkladov a vyjadrení účastníkov konania doručených na pojednávaní.

Dňa 3. decembra 2003 bolo doručené súdu vyjadrenie M. B. a spol.

Dňa 5. marca 2004 bolo nariadené pojednávanie na 1. apríl 2004.

Dňa 1. apríla 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd pripustil zmenu žalobného návrhu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že bude vykonaný dopyt

na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a žalovanému v 1. rade súd uložil povinnosť predložiť doklady (kúpne zmluvy a geometrické plány).

Dňa 27. apríla 2004 bol súdu doručený návrh A. F. a spol. na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaných a návrh otázok pre znalca.

Dňa 5. mája 2004 a 13. mája 2004 žalobcovia predložili súdu doklady podľa jeho výzvy.

Dňa 17. mája 2004 žalobcovia doručili súdu vyjadrenie vo veci samej.

Dňa 17. júna 2004 okresný súd pripustil, aby do konania na strane žalovaných pristúpil ďalší účastník, a to TJ ŠPORTVÝROBA K., s. r. o., ktorý bude v konaní vystupovať ako žalovaný v 3. rade.

Dňa 11. novembra 2004 okresný súd uznesením č. k. 15 C 289/94-150 spojil na spoločné konanie veci sp. zn. 15 C 313/94, 18 C 417/94, 15 C 805/94, 15 C 806/94, 15 C 817/94, 15 C 821/94, ako aj napadnutú vec sp. zn. 15 C 681/94, ktoré budú ďalej vedené pod sp. zn. 15 C 289/94. Súčasne ustanovil znalca z odboru geodézia a kartografia.

Dňa 23. novembra 2004 súd požiadal Katastrálny úrad v K., Správu katastra K. (ďalej len „správa katastra“), aby oznámil, či mu, resp. bývalému Stredisku geodézie a kartografie bolo zaslané právoplatné rozhodnutie Obvodného národného výboru K. č. 5882/83/84-Go z 20. februára 1984.

Dňa 7. decembra 2004 správa katastra oznámila súdu, že uvedené rozhodnutie bolo zaslané na Stredisko geodézie a kartografie 5. apríla 1985.

Dňa 10. decembra 2004 sťažovateľka zložila preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 15 C 681/94 a neskôr pod sp. zn. 15 C 289/94 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V danej súvislosti ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľa došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene doterajšieho účastníka konania na strane žalobcu, a to na základe univerzálnej sukcesie (z titulu dedenia). Keďže univerzálna sukcesia vyvoláva automaticky aj procesnoprávne nástupníctvo, konajúci súd nemusel uplatňovanú zmenu uznesením pripustiť. Oznámením z 9. decembra 2002 sťažovateľ vstúpil do predmetného konania v tom štádiu, v akom sa nachádzalo pred zmenou účastníkov konania. Uvedená skutočnosť má podľa názoru ústavného súdu zásadný význam pre vymedzenie obdobia, ktoré podlieha posúdeniu namietanej protiústavnosti

konania odporcu, pretože v uvedenom prípade v dôsledku súdom povolenej zmeny účastníkov konania nedošlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, ale k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu.

Aj s prihliadnutím na tento záver ústavný súd nemal pochybnosť, že sťažovateľ môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietáhov aj pre štádium konania, ktoré predchádzalo tejto zmene.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania nemožno pripísať na vrub zložitosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, treba konštatovať, že na celkovej dĺžke konania mal menší podiel aj sťažovateľ, napr. nezaplatením súdneho poplatku, ktorý je splatný s podaním návrhu, resp. tým, že podklady pre rozhodovanie o oslobodení od súdneho poplatku predložil až na výzvy súdu. V danom prípade však podiel sťažovateľa na vzniknutých prietahoch podľa názoru ústavného súdu neospravedlňuje neúmerne dlhé, takmer dvanásť rokov trvajúce konanie okresného súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že napadnuté konanie sa začalo 22. augusta 1994, teda do dnešného dňa trvá už takmer dvanásť rokov, čo už samo osebe nemožno považovať za primeranú dobu konania. Okrem toho možno konštatovať, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný v období od 22. augusta 1994 do 4. apríla 1995 (*minimálne šesť mesiacov*), od

25. apríla 1995 do 19. februára 1997 (*dvadsaťjeden mesiacov*), od 19. februára 1997 do 27. júla 2000 (*štyridsaťjeden mesiacov*), od 17. januára 2001 do 5. augusta 2002 (*osemnásť mesiacov*), od 9. decembra 2002 do 26. júna 2003 (*šesť mesiacov*) a od 23. novembra 2004 dosiaľ (*osemnásť mesiacov*). Okresný súd teda počas viac ako deväť rokov nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v napadnutej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Obranu predsedu okresného súdu, podľa ktorého „*k týmto priet'ahom došlo v dôsledku (...) značnej zataženosti oddelenia a celého súdu v tom čase*“, nemožno akceptovať.

V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal alebo nemohol riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Pokiaľ predseda súdu poukazuje na to, že „*k týmto priet'ahom došlo v dôsledku zmien v osobe vybavujúceho sudcu*“, treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na uvedené skutočnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 80 000 Sk, ktoré zdôvodnil najmä tým, že *„bol a je v absolútnej právnej neistote. (...) Svoju majetkovú aj nemajetkovú ujmu vidí sťažovateľ okrem iného aj v pocitoch neistoty, márnosti, krivdy a úzkosti vyplývajúcich zo situácie, keď súd za neprimeranú dobu vyše 11 rokov nerozhodol a ani plynulo nekonal (...).“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za odôvodnené v požadovanej výške 80 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti 17. októbra 2005 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 28. apríla 2006). Za dva úkony vykonané v roku 2005 patrí odmena v sume dvakrát po 2 501 Sk a dvakrát režijný paušál po 150 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2006 patrí odmena v sume 2 730 Sk a k tomu režijný paušál v sume 164 Sk v zmysle citovanej vyhlášky. Celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú preto sumu 8 196 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o sťažovateľom uplatnenej úhrade trov konania rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2006